

شناسه	مقررات	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۳/۰۶/۰۵
عنوان موضوع	درخواست اصلاح ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن به منظور جلوگیری از انباشت محدوده های مزایده ای منجمد در سامانه کاداستر		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون معدن اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند		
شرح موضوع	<p>در ماده ۱۰ قانون معادن (اصلاحی ۲۲/۸/۱۳۹۰) آمده است: بهره‌برداران از ذخایر معدنی بلامعارض به‌استثناء کاشفان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده‌ای که شرایط آن به‌ترتیبی که در آیین‌نامه اجرائی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی در ایران می‌باشند، انتخاب می‌گردند.</p> <ul style="list-style-type: none"> تبصره ۱ (الحاقی ۲۲/۸/۱۳۹۰) - تولیدکنندگان مواد معدنی فرآوری شده، واحدهای صنعتی مصرف‌کننده مواد معدنی، متخصصان حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال فعالیت‌های معدنی، کاشفان معدن مربوط که در مهلت مقرر در ماده (۷) موفق به تسلیم درخواست اخذ پروانه بهره‌برداری نشده‌اند و شرکتهای تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن در صورتی که دارای صلاحیت فنی و مالی باشند به ترتیب، مطابق آیین‌نامه اجرائی این قانون در زمان واگذاری، در شرایط مساوی در اولویت می‌باشند. تبصره ۲ (الحاقی ۲۲/۸/۱۳۹۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت پس از اجرای این ماده و تشریفات قانونی، در صورت نبود متقاضی، با تصویب شورای عالی معادن راساً در مورد بهره‌برداری از ذخایر معدنی بلامعارض اقدام می‌نماید. <p>و در ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی این قانون: وزارت برای محدوده‌های اکتشافی بلامعارض و یا محدوده‌هایی که برای تکمیل عملیات اکتشاف در اختیار دارد، از طریق صدور پروانه اکتشاف و با رعایت مفاد این آیین‌نامه نسبت به تعیین عامل منتخب اقدام می‌کند.</p> <p>تبصره ۱- تعیین عامل مذکور با توجه به توان فنی و مالی و قیمت پیشنهادی موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون از طریق مزایده انجام می‌شود.</p> <p>تبصره ۲- وزارت موظف است دستورالعمل فراخوان مزایده را با توجه به گروه‌بندی مواد معدنی موضوع ماده (۳) تهیه و ابلاغ کند.</p> <p>تبصره ۳- مبلغ موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون، طبق دستورالعمل وزارت اخذ خواهد شد و مابه‌التفاوت قیمت پیشنهادی برنده مزایده با مبلغ یاد شده در زمان صدور گواهی کشف دریافت می‌شود.</p> <p>تبصره ۴- در صورت تکمیل عملیات و کشف ذخیره معدنی، پس از دریافت مبلغ پیشنهادی برنده مزایده، گواهی کشف توسط وزارت به نام وی صادر خواهد شد.</p> <p>تبصره ۵ (اصلاحی ۳۱/۶/۱۳۹۲) - مالک یا مالکان شخصی در ملک خود و یا موقوفات، در صورت برنده شدن در مزایده باید صرفاً قیمت پیشنهادی را قبل از صدور گواهی کشف پرداخت کنند.</p> <p>تبصره ۶ - پروانه‌های اکتشاف واکذار شده از طریق مزایده، مشمول موارد مترتب بر پروانه‌های اکتشاف از جمله انتقال، تمدید مدت اعتبار، تغییر کیفیت ماده معدنی، تغییر نوع ماده معدنی و سایر موارد مرتبط طبق قانون و این آیین‌نامه هستند.</p> <p>که به استناد ماده ۱۰ قانون معادن، صرفاً ذخایر معدنی قابل مزایده هستند و اساساً مجوزی برای مزایده اراضی با عدم قطعیت ذخیره در قانون نیست. ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن بر مبنای تصمیم وزارت صمت از اوایل دهه ۹۰ برای مزایده گذاشتن هر نوع درخواست اکتشافی فاقد پیگیری شده و این تصمیم منجر به انباشت هزاران محدوده ی بلاتکلیف و نامشخص از لحاظ ذخیره معدنی در سامانه کاداستر شده است.</p>		

<p>- تضاد ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن با قوانین بالادستی (ماده ۱۰ قانون معادن و اصل ۴۵ قانون اساسی)</p> <p>- انباشت محدوده های مزایده ای در سامانه کاداستر</p> <p>- نامعلوم بودن آنچه در مزایده گذاشته شده از لحاظ توانمندی معدنی و کانسنگ احتمالی</p> <p>- محدوده های وسیع برای احتمال ذخایر فلزی در لایه مزایده قرار گرفته در حالی که فاقد این ذخایر است اما دارای ذخایر دیگری از جمله سنگ های ساختمانی، خاک های صنعتی و ... هستند، شیوه فعلی این محدوده ها فاقد کارایی در زمینه داشته های معدنی واقعی خود هستند.</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>
<p>احمد پروین - رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند در جلسه کارشناسی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۲۹ با اشاره به حجم بالای تعداد محدوده های مزایده ای در سامانه کاداستر اعلام داشت: بخش زیادی از محدوده های معدنی استان در سامانه کاداستر به رنگ آبی مشخص شده که بسیار پر چالش و پر تکرار هستند و در طول ۳ سال گذشته کمتر از ۲۰٪ آن به مزایده رفته است. پروین با اشاره به ماده ۸۳ قانون معادن گفت: در صورت عدم وجود مزایده گر در دو نوبت برگزاری متوالی مزایده در طول شش ماه وزارت می تواند محدوده مزایده ای فاقد متقاضی را به اولین متقاضی دارای توان فنی و مالی لازم مشروط بر آنکه مدت زمان شش ماه از برگزاری دومین مزایده نگذشته باشد واگذار نماید. وی در ادامه افزود: یکی از دلایلی که امکان مزایده وجود ندارد انباشت این محدوده ها به دلیل دستورالعمل و بخشنامه های وزارت صمت می باشد، طوری که قبل از دهه ۹۰ درخواست های اکتشاف بدون انجام عملیات اکتشاف و قبل از صدور پروانه اکتشاف وارد لایه مزایده نگردیده و حذف می شدند و از اوایل دهه ۹۰ این محدوده ها مزایده ای گشته اند. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به اینکه بعنوان مثال ۲۰ کیلومترمربع برای ماده معدنی پلی متال به متقاضی واگذار می گردد و در صورت عدم اقدام اکتشافی این محدوده مزایده ای می گردد و چنانچه ماده معدنی بعنوان مثال بنتونیت داشته باشد این محدوده بایستی از طریق مزایده واگذار گردد، گفت: برنده مزایده مجدد باید پروانه اکتشاف پلی متال را اخذ نماید و در ادامه با پیگیری های ادارای بتواند پروانه اکتشاف را به بنتونیت تغییر دهد. پروین با اشاره به ماده ۱۰ قانون معادن گفت: بهره برداران از ذخایر معدنی بلامعارض به استثناء کاشغان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده ای که شرایط آن به ترتیبی که در آیین نامه اجرائی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی در ایران می باشند، انتخاب می گردند. وی در ادامه با اشاره به بند چ ماده ۱ قانون معادن گفت تعریف ذخیره معدنی (کانسار): منبع معدنی که بهره برداری از آن سودآور و مقرون به صرفه است. آنچه را که قانون گفته با جزئیات باید تشریح گردد. حقوق دولتی معدن هرچه باشد باید به مزایده گذاشته شود و از سال ۹۰ به بعد هر نوع درخواستی باید بر مبنای مزایده حق الارض گذاشته شود که این مورد نیز با قانون همخوانی ندارد چرا که زمینی وجود ندارد. بنابراین با استناد به ماده ۱۰ مشخصا مجوز مزایده ذخایر معدنی است اینکه درخواست های اکتشافی و پروانه های اکتشافی فاقد ذخیره قطعی و مسلم به مزایده گذاشته شوند با روح قانون مغایرت دارد و به مزایده گذاشتن حق الارض این درخواست ها سازگاری با روح ماده ۱۰ قانون معادن ندارد. وی در ادامه با اشاره به تبصره ۱</p>	<p>جمع بندی جلسه کارشناسی به تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۲۹</p>

ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن گفت: تعیین عامل مذکور با توجه به توان فنی و مالی و قیمت پیشنهادی موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون از طریق مزایده انجام می‌شود. همچنین در ادامه با اشاره به تبصره ۶ ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن گفت: پروانه‌های اکتشاف واگذار شده از طریق مزایده، مشمول موارد مترتب بر پروانه‌های اکتشاف از جمله انتقال، تمدید مدت اعتبار، تغییر کیفیت ماده معدنی، تغییر نوع ماده معدنی و سایر موارد مرتبط طبق قانون و این آیین‌نامه هستند. که این موارد با روح قانون همخوانی ندارد. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به اصل ۴۵ قانون اساسی گفت: انفال و ثروت‌های عمومی از قبیل زمین‌های موات یا رها شده، معادن، دریاها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و سایر آب‌های عمومی، کوهها، دره‌ها، جنگل‌ها، نیزارها، بیشه‌های طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث، اموال مجهول‌المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می‌شود در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید. تفصیل و ترتیب استفاده از هر یک را قانون معین می‌کند. وی در ادامه افزود: متأسفانه مزایده‌ای شدن حدود ۱۴۰۰ محدوده معدنی در طول سنوات گذشته با مصالح عامه و مطابق این اصل هم‌خوانی ندارد.

علی شبانی - رئیس اداره امور معادن ادره کل صمت استان با اشاره به اینکه وجود بلوکه‌ها منابع طبیعی و محدوده‌های مزایده‌ای و همچنین پهنه‌های و زیر پهنه‌ها و طرح تحول زمین‌شناسی گفت این موارد باعث شده ثبت معدن در استان غیر ممکن شود و نتوان نسبت به ثبت محدوده‌ای اقدام کرد. رئیس اداره امور معادن ادره کل صمت استان با اشاره به اینکه ۱۴۰۰ محدوده، معدن اکتشافی و درخواست بهره‌برداری محدوده مزایده‌ای داریم گفت: رویکرد سازمان صمت نیز در جهت جذب سرمایه‌گذار معدنی از طریق برگزاری حداقل ۲ مزایده در سال می‌باشد. شبانی در ادامه افزود: در سنوات گذشته سالی ۲ نوبت مزایده محدوده‌های اکتشافی، گواهی کشف و معادن بهره‌برداری برگزار گردیده است و همچنین ۲ نوبت مزایده بسته سرمایه‌گذاری را داشته‌ایم. رئیس اداره امور معادن صمت استان با اشاره به اینکه از ابتدای شهریور ماه سال جاری حدود ۸۰ معدن و محدوده اکتشافی به مزایده گذاشته می‌شود به اولین متقاضی که درخواست کتبی داده باشد محدوده واگذار می‌گردد گفت: این اقدام با این رویکرد که بتوان ماده ۸۳ آیین نامه اجرایی قانون معادن را برای محدوده‌های فاقد متقاضی اجرا نمود انجام می‌گردد در صورتیکه فاصله زمانی دو مزایده متوالی کمتر از ۶ ماه باشد بعد از مزایده دوم به اولین متقاضی که درخواست کتبی داده باشد، محدوده واگذار می‌گردد. وی در ادامه افزود: آنچه به اشتباه انجام شده این است که صرفاً بنا به تشخیص یک فرد که ممکن است بر مبنای گمان باشد که محدوده‌ای فلزی است پهنه در رده بلوکه قرارداد شده و از آنجا که سازمان صمت نیرویی برای تشخیص این موارد ندارد این مسیر به همین صورت طی می‌شود و سبب شده حجم زیادی از پهنه‌ها بلوکه گردد. شبانی با اشاره به اینکه تعدادی از محدوده‌ها با طرح تحول زمین‌شناسی و زیر پهنه‌ها و مناطق امید بخش زمین‌شناسی تداخل دارد و باعث شده که به مزایده گذاشته نشوند، گفت: تا انتهای سال طرح تحول زمین‌شناسی و زیر پهنه‌ها تعیین تکلیف گردیده و آزاد خواهند شد. شبانی با اشاره به اینکه در سنوات گذشته در مزایده‌ای تعداد ۵۰۰ محدوده به مزایده گذاشته شده، گفت: از این تعداد ۶۳ مورد برنده مزایده شده‌اند و سایر محدوده‌ها در لایه مزایده باقی ماندند و تعداد کمی نیز ماده ۸۳ شده‌اند. وی در پایان

افزود: بخش خصوصی و خانه معدن و اتاق بازرگانی در این زمینه باید اقدامات لازم جهت مطالبه گری برای رفع این مشکل را انجام دهند.

سید حسین خراشادیزاده - عضو هیئت مدیره خانه معدن استان با اشاره به بلوکه شدن اراضی معدنی در ۱۳ سال گذشته گفت: هیچ سرمایه گذاری در زمینه معدن نتوانسته به استان ورود کند و این در حالی است که با وضع قوانین باید مسیر را برای کسب و کارها تسهیل نمود اما در عمل مانع پیش روی فعالان اقتصادی ایجاد می گردد. عضو هیئت مدیره خانه معدن با پیشنهاد اینکه باید بر مبنای جلسات کارشناسی برگزار شده در خصوص این موضوع دیتای دقیقی آماده گردد افزود: پیشنهاد می گردد این دیتا بصورت یک بسته پیشنهادی به مرکز ارسال گردد و اقدامات لازم در خصوص رفع مشکل انجام گیرد در غیر اینصورت سرمایه گذاران با شرایط فعلی حاکم بر استان جهت سرمایه گذاری حوزه معدن ورود نخواهند کرد. خراشادیزاده با اشاره به روند سختگیرانه مزایده ها گفت: متاسفانه سختگیری در خصوص برگزاری مزایده و قوانین دست و پاگیر سبب شده استان همواره در محرومیت باقی بماند این در حالیست که باید به واسطه قوانین، محرومیت از استان رفع گردد اما در استان متاسفانه همیشه چند گام جلوتر از قانون رفته ایم و همین موضوع سبب شده نتوانیم در حوزه سرمایه گذاری معدنی بخوبی عمل نمائیم.

احمدرضا خزائی - نایب رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به بحث شناسایی پهنه های معدنی گفت: باتوجه به کمبود نیروی کارشناس برای شناسایی پهنه ها بهتر است این کار برون سپاری گردد تا مبنای تشخیص پهنه های معدنی حدس و گمان افراد غیر کارشناس قرار نگیرد. وی با اشاره به اینکه تفکیک پهنه ها در سامانه کاداستر انجام نشده و حجم زیادی از پهنه ها در این سامانه به رنگ زرد و آبی نشان داده شده است گفت: بهتر است تفکیک در سامانه کاداستر صورت گیرد و مشخص گردد که هر محدوده در چه مرحله ای قرار دارد. بعنوان مثال چه مقدار کشف شده؟ چه مقدار هزینه شده؟ چراکه بسیاری از پهنه ها به مرحله کشف نرسیده و وارد مزایده می گردد و همین امر سبب می شود تا نفر بعدی از وجود این پهنه مطلع نباشد. خزائی در ادامه با ارائه پیشنهادی افزود: باید دیتای کاملی در این خصوص تهیه گردد اما این کار بسیار سنگین و زمانبر خواهد بود ولی برای رفع مشکل باید از یک نقطه کار را شروع کرد. نایب رئیس کمیسیون معدن با اشاره به اینکه بزرگترین اشکال در این مسئله این است که محدوده ای دست نخورده و صرفا بر مبنای گمان یک شخص در خصوص آن محدوده به مزایده گذاشته می شود، گفت: اینکه تشخیص پهنه معدنی بر اساس گمان یک شخص غیر کارشناس باشد و بر همان مبنای مزایده گذاشته شود و دولت آنرا با قیمت بالاتری برای متقاضی بعدی در نظر می گیرد قطعاً مشکلی بزرگ بر سر راه سرمایه گذاران معدنی در یک استان معدنی است که انتظار می رود هرچه سریعتر برای رفع آن دستگاه های متولی اقدامات لازم را انجام نمایند.

جواد میرزاجانی - نماینده دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری با اشاره به اینکه هر قانونی یک عقبه دارد و آیین نامه های اجرایی توسط وزارتخانه ها نوشته می شود، گفت: افرادی که در وزارتخانه ها این قوانین را نگارش می کنند به شرایط موجود در هر استان اشراف ندارند و همین قانون دست اندازی بر سر راه سرمایه گذار و فعالان اقتصادی ایجاد می کند. نماینده دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و

<p>اشتغال استانداری با اشاره به غیر منطقی بودن آیین نامه قانون معادن گفت: وقتی مبنای تشخیص وجود فلز در زمین حدس و گمان یک فرد غیر کارشناس قرار داده می شود و زمانی که به مرحله دریافت پروانه بهره برداری می رسد به مزایده گذاشته می شود آن هم بدون در نظر گرفتن مستعد بودن یا نبودن آن منطقه، متاسفانه با مشکلات عدیده ای رو به رو می شویم. میرزاجانی با اشاره به اینکه برای رفع بلاک پهنه های معدنی باید از کانال های مختلف بخصوص شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و شورای معادن اقدام گردد، گفت خراسان جنوبی یک استان معدنی است و اجرای این قوانین قطعاً سبب از دست دادن ظرفیت های سرمایه گذاری پیش رو خواهد شد. نماینده دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری در پایان با اشاره به استفاده از ظرفیت نمایندگان برای رفع این مشکل و پیگیری امور در پایتخت تاکید کرد و گفت: هر چند نمایندگان مجلس در امور قانون گذاری دخیل هستند و آیین نامه ها توسط وزارتخانه ها نگارش می گردد ولی بهتر است برای تسریع در حصول نتیجه از این کانال نیز اقدام گردد.</p> <p>در پایان جلسه به اتفاق آراء، موارد ذیل جهت پیگیری در سطح ملی پیشنهاد گردید:</p>	
<p>- با عنایت به تضاد ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون معادن با قوانین بالادستی (ماده ۱۰ قانون معادن و اصل ۴۵ قانون اساسی، ماده مذکور به صورت ذیل اصلاح گردد:</p> <p>محدوده هایی که در لایه مزایده سامانه کاداستر معادن قرار گرفته اند در صورتی که کار اکتشافی در آنها توسط مکتشف قبلی انجام شده است از طریق فرآیند مزایده واگذار گردد، در غیر اینصورت محدوده های مزایده ای که قبل از صدور پروانه اکتشاف مزایده ای شده اند و به صورت درخواست اکتشاف مزایده ای هستند آزادسازی شوند و بخشنامه وزارت صمت در این خصوص اصلاح گردد (بخشنامه های شماره ۶۰/۱۴۲۶۱۹ مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۶ و شماره ۶۰/۳۴۷۳۵۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۹) و محدوده های درخواست اکتشاف وارد لایه مزایده نگردند.</p> <p>- محدوده های مزایده ای که در محدوده های فاقد فعالیت قبلی و درخواست های اکتشافی مطرح شده اند از لایه مزایده خارج شده و مشمول آزادسازی شوند.</p>	<p>پیشنهادات</p>
<p>- فرم درخواست طرح موضوع در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان</p> <p>- آیین نامه اجرایی قانون معادن</p> <p>- قانون معادن</p> <p>- اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: انفال و ثروتهای عمومی از قبیل زمینهای موات یا رها شده، معادن، دریاها، دریاچه ها، رودخانه ها و سایر آبهای عمومی، کوه ها، دره ها، جنگلها، نزارها، بیشه های طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث، و اموال مجهول المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می شود، در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید، تفصیل و ترتیب استفاده از هر یک را قانون معین می کند.</p> <p>- بخشنامه وزارت صمت شماره ۶۰/۱۴۲۶۱۹ مورخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۶</p> <p>- بخشنامه وزارت صمت شماره ۶۰/۳۴۷۳۵۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۹</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>